Voedselpark Amsterdam en Gemeente Amsterdam:

Verdiepend Gesprek / Joint Fact Finding Lutkemeerpolder

Conclusies / Gevonden feiten volgens Voedselpark Amsterdam

Burgerinitiatief Voedselpark Amsterdam (VPA) heeft de Gemeente Amsterdam (GA) in september 2023 uitgenodigd voor een nieuwe vorm van burgerparticipatie. Op 7 maart 2024 kwamen vertegenwoordigers van beide partijen bij elkaar om te spreken over zes inhoudelijke thema's die verbonden zijn met de Lutkemeerpolder. GA noemt het een 'verdiepend gesprek'; VPA noemt het een 'joint fact finding': een methode voor feitenonderzoek waar meerdere partijen gezamenlijk bij betrokken zijn.

Het doel is te komen tot een meer afgewogen belangenafweging door de politiek, omdat momenteel plannen worden uitgevoerd die twintig jaar geleden zijn gemaakt. Wijziging van omstandigheden en nieuwe inzichten, leidend tot het verschijnen van nieuw beleid (zoals 'water- en bodem sturend') heeft niet geleid tot fundamentele aanpassingen van de plannen. Daarnaast vindt VPA dat de Amsterdamse gemeenteraad al deze jaren niet volledig evenwichtig is geïnformeerd.

Het door beide partijen geaccordeerde verslag geeft een zo adequaat mogelijk beeld van de bijdragen van de experts en de gesprekken die daarna volgden. Dit document bevat de conclusies/ gevonden feiten volgens Voedselpark Amsterdam, die terug te vinden zijn onder de respectievelijke thema's in het verslag.

Ronde 1: Context

Facts Found

1. De stad groeit, en dat heeft consequenties voor de Lutkemeerpolder. GA vertaalt dat in meer ruimte voor bedrijvigheid in de vorm van distributie- en bedrijfshallen, VPA in meer ruimte voor groene bedrijvigheid (stadslandbouw), groen en voedsel voor de burger.
2. Het huidige bestemmingsplan/omgevingsplan voldoet niet. GA zet in op een beperkte herziening die alleen inzet op opzet en inrichting; VPA wenst een fundamentelere insteek die ook de bestemming ter discussie stelt.
3. De ecologische implicaties en de brede welvaart worden niet meegenomen in de afwegingen van de GA.
4. De 'onherroepelijkheid' van een bestemmingsplan is relatief: er kan te allen tijde een nieuw omgevingsplan worden opgesteld, wat de mogelijkheid tot een nieuw bestemmingsplan biedt.
5. GA kan slechts matig sturen op het soort bedrijvigheid dat zich vestigt in de Lutkemeerpolder; de eisen ('stadsbedienende functies') zijn minimaal.

6. De SADC is door de GA in 2009 gered van faillissement met een inbreng van grond ter waarde van 40 miljoen, die niet lang daarvoor nog een veel lagere waarde had.
7. Kavel N3, door de gemeente bestemd voor stadslandbouw, is sterk vervuild met PFOS.

Ronde 2: Stedenbouw

Facts Found

8. De herziening maakt geen extra bedrijfskaveloppervlak mogelijk, maar wel extra bouwvolume door grotere hoogte van de gebouwen.
9. Andere bedrijventerreinen in de regio zijn gunstiger gelegen voor logistieke bedrijvigheid dan de Lutkemeerpolder.
10. Het College van Rijksadviseurs staat zeer kritisch tegenover plannen voor grootschalig logistiek vastgoed, zoals in de Lutkemeerpolder.
11. Bebouwing in de Lutkemeerpolder leidt tot een verslechtering van de levenskwaliteit voor inwoners van Nieuw-West, zoals door hittestress.
12. Het Waterschap AGV adviseert af te zien van bebouwing in de Lutkemeerpolder, vanwege het overstromingsrisico; de GA legt dat naast zich neer.
13. Er zijn criminaliteitsproblemen op het bestaande bedrijventerrein.

Ronde 3: Water en bodem ecologie

Facts Found

14. Bebouwing van de Lutkemeerpolder leidt tot vernietiging van vruchtbare bodem, van bodemleven als ecologisch systeem, van biodiversiteit, van een historisch landschap en daarmee van cultureel erfgoed, en van een vrije blik op de polder.
15. De ministeriële brief 'Water en Bodem Sturend' is inhoudelijk relevant voor de planvorming in de Lutkemeerpolder. GA stelt daarbij dat de brief geen juridische status heeft en bovendien een uitzondering maakt voor planvorming op basis van een reeds vastgesteld bestemmingsplan; VPA stelt dat de brief desondanks betekenisvol is en niet zomaar opzij geschoven kan worden.
16. Duurzaamheid van GA richt zich met name op die van de gebouwen (BREEAM-certificaten), het realiseren van groenstroken en natuurzones met bomen. Dit zegt niks over andere aspecten van duurzaamheid zoals ecosystemen, biodiversiteit, of de duurzaamheid van de activiteiten.
17. GA geeft aan dat bedrijven bij de bouw zelf verantwoordelijk zijn om te voorkomen dat de bodem verzilt; GA houdt dit in de gaten.

Ronde 4: Verkeer

Facts Found

18. GA ontwikkelt een bedrijventerrein voor voornamelijk stadslogistiek, terwijl ze nog geen visie heeft op stadslogistiek. GA loopt op zaken vooruit.
19. De Lutkemeerpolder is géén logische locatie voor logistieke bedrijven en stadsdistributie. GA wil dat deels mitigeren door aanpassing van een kruispunt; VPA stelt dat dat een te beperkte invalshoek is en dat een visie op stadslogistiek vooralsnog ontbreekt.
20. GA heeft onvoldoende inzicht in logistiek verkeer in de stad: haar gegevens zijn beperkt en verouderd. Er is geen standaard om dergelijk verkeer in het gemeentelijk verkeersmodel op te nemen. GA is bezig om dat voor de Lutkemeer op te lossen.
21. GA heeft momenteel weinig tot geen middelen in handen om de stadslogistiek, waarbij alleen bedrijven die de stad bedienen worden toegelaten, te sturen. Er zijn ook geen data hoeveel bedrijven de stad bedienen.
22. Onderzoek van de HvA geeft aan dat volgens de oude plannen minimaal 600 vrachtwagen en 400 bestelbusjes per dag naar de Lutkemeerpolder rijden (NB: in het verslag staan per abuis verkeerde getallen en aangegeven per week). Het nieuwe bestemmingsplan laat meer volume toe.
23. Duurzame stadslogistiek is vooralsnog wensdenken van de GA: het staat nog in de kinderschoenen en is lastig te financieren.
24. Het is qua ruimtelijke ordening praktischer om in bebouwde stroken te bouwen, in plaats van in het groen.
25. Elders in de stad zijn nog bedrijvenparken met voldoende ruimte voor logistieke bedrijvigheid: CTPark, Foodcenter en CLIC.
26. GA heeft fysieke ruimte gereserveerd voor een afrit van de A5 naar de Lutkemeerpolder, maar stelt dat er geen noodzaak is voor een dergelijke afrit. De kosten voor aanleg zijn niet begroot.

Ronde 5: Economie

Facts Found

27. De Lutkemeerpolder is een bedrijventerrein. GA vertaalt dat in gebouwde bedrijvigheid, en zegt niet te kunnen sturen welk soort bedrijven er uiteindelijk komt; VPA wil uitsluitend groene bedrijvigheid die past bij de bodem en waterhuishouding van de polder, het landschap en de behoeften van de buurtbewoners.
28. Werkgelegenheid in distributiecentra in de Lutkemeerpolder levert mogelijk niet de gewenste bijdrage aan het arbeidsmarktbeleid die GA zich wenst.

29. Investeren in de Lutkemeerpolder moet de stad iets opleveren. GA ziet de opbrengst in winst uit ontwikkeling en afkoop van erfpacht; VPA zet in op brede welvaart en Meervoudige Waarde Creatie.
30. GA stelt dat ze beleid ontwikkelt om ruimte te winnen door bedrijven waar mogelijk te stapelen, maar dat dit beleid voor de Lutkemeerpolder te laat komt.
31. GA wil de groei van de stad zoveel mogelijk binnen de stadsgrenzen opvangen door te verdichten om het omliggende groen zo intact mogelijk te houden.
32. De GA benoemt dat de berekening van 98 miljoen kosten voor functieomzetting naar landbouwgrond er een op de ‘achterkant van een sigarendoosje’ is.
33. GA vreest financiële claims bij functieomzetting; VPA stelt dat vergunningen een inspanningsovereenkomst inhouden richting bedrijven, maar dat meer opportune plannen niet automatisch als contractbreuk gelden.

Ronde 6: Stadslandbouw

Facts Found

34. De plannen van VPA voor de Lutkemeer passen in de gemeentelijke Voedselstrategie en geven ook concreet uitvoering aan de meeste doelstellingen daarvan.
35. GA en VPA zien beiden graag dat de plannen van VPA ergens in de Lutkemeerpolder /Tuinen van West tot realisatie komen.

Oproep Voedselpark Amsterdam aan de gemeenteraad

Gezien het bovenstaande roept VPA de gemeenteraad op om de huidige ontwikkelingen in de polder te stoppen.

De gemeente moet eerst zijn besluitvorming verbeteren door meer rekening te houden met recente inzichten, vooral op het gebied van stadslogistiek en ‘water-en bodemsturend’. Bedrijven die zich hier vestigen moeten passen bij de lokale water- en bodemsituatie, het landschap en de behoeften van de buurtbewoners. Bovendien zijn er elders in de stad bedrijventerreinen met nog voldoende geschikte ruimte voor logistieke bedrijven.

De gemeente Amsterdam moet op een aantal onderwerpen nog het nodige uitzoeken om raadsleden goed en evenwichtig te informeren, zodat zij een betere afweging kunnen maken tussen bedrijventerrein en behoud van de vruchtbare polder voor stadslandbouw.